

Briselē, 2026. gada 5. jūnijā
(OR. en)

10067/26

SCH-EVAL 27
JAI 717
COMIX 130
SCHENGEN 14
CH
IS
LI
NO

DARBA REZULTĀTI

Sūtītājs:	Padomes Ģenerālsekretariāts
Datums:	2026. gada 4. jūnijs
Saņēmējs:	delegācijas

Temats:	Padomes secinājumi par ES un valstu īstenotās Šengenas pārvaldības stiprināšanu
---------	---

Pielikumā pievienoti Padomes secinājumi par ES un valstu īstenotās Šengenas pārvaldības stiprināšanu, kurus Padome (Tieslietas un iekšlietas) apstiprināja 4179. sanāksmē, kas notika 2026. gada 4. jūnijā.

Padomes secinājumi par ES un valstu īstenotās Šengenas pārvaldības stiprināšanu

Šengena ir kļuvusi par stabilu, unikālu un visaptverošu sistēmu, kurā saskaņoti un koordinēti jāīsteno dažādi komponenti nolūkā palielināt mūsu kolektīvo noturību.

Lai Šengenas zona labi darbotos, ir vajadzīgas ES un valstu pārvaldības sistēmas, kas cita citu pastiprina, apvienojot visas attiecīgās politikas jomas un īstenošanas iestādes. Šīs sistēmas ietver noteikumu, procedūru un metožu kopumu, kas ļauj efektīvi īstenot Šengenas *acquis*, nodrošinot personu brīvu pārvietošanos pāri iekšējām robežām, stiprinot ārējo robežu pārvaldību un saglabājot augstu iekšējās drošības līmeni.

Tās nodrošina koordinētu un saskaņotu pieeju, lai risinātu pašreizējos izaicinājumus, kas var ietekmēt Šengenas zonu. Šajā sakarībā būtu pienācīgi jāapsver ar migrāciju saistītās politikas jomas, jo neatbilstīga migrācija un neatbilstīga sekundārā kustība – neraugoties uz to, ka šis skaits samazinās –, kā arī migrācijas instrumentalizācija joprojām rada būtisku izaicinājumu labi funkcionējošai Šengenas zonai.

Neraugoties uz pēdējo gadu pastāvīgajiem centieniem stiprināt Šengenas zonu, Šengenas *acquis* īstenošanā joprojām pastāv daži trūkumi. Vairāki Šengenas izvērtējumos sniegtie ieteikumi joprojām nav ņemti vērā, ievērojams to skaits vēl nav pilnībā īstenoti, savukārt citu ieteikumu īstenošana aizņem ilgu laiku. Daži Šengenas izvērtējumu rezultāti liecina, ka neefektīva Šengenas pārvaldība valstu līmenī var negatīvi ietekmēt valstu sniegumu, ietekmējot Šengenas zonas darbību un tādējādi, iespējams, arī dalībvalstu savstarpējo uzticēšanos.

Vienlaikus ir jāstiprina ES pārvaldības sistēmas, kas ir būtisks Šengenas zonas pārvaldības elements. Attiecībā uz vissteidzamāk risināmajām nepilnībām, kas konstatētas ar esošajiem rīkiem, būtu jāriko stratēģiskas diskusijas Padomē gan politiskā, gan tehniskā līmenī.

Paturot prātā valstu īpatnības un esošās administratīvās struktūras, stabila pārvaldība gan valstu, gan ES līmenī tomēr ir īpaši būtiska stratēģisko procesu izstrādei un īstenošanai, tostarp attiecībā uz integrētu robežu pārvaldību un saistīto spēju attīstību, iekšējo drošību un ES un valstu finansējuma efektīvu izmantošanu, lai novērstu konstatētos trūkumus un īstenotu Šengenas prioritātes.

Konsekventas valstu un ES pārvaldības sistēmas arī veicina krīzsagatavotību, jo īpaši attiecībā uz ārkārtas rīcības plānošanu, kas saistīta ar integrētu robežu pārvaldību.

Ņemot vērā minēto,

Attiecībā uz Šengenas pārvaldību ES līmenī:

1. Padome atgādina 2025. gada 12. jūnija Šengenas deklarāciju¹, kurā uzsvērts, cik svarīgi ir vēl vairāk konsolidēt Šengenas pārvaldību ES un valstu līmenī, un norādīts, ka Šengenas zona bez iekšējās robežkontroles ir pārvietošanās brīvības pamatā un tādējādi veicina sociālo kohēziju un ekonomisko izaugsmi, savukārt iekšējās robežkontroles pagaidu atjaunošanai joprojām vajadzētu būt galējam līdzeklim.
2. Padome arī atgādina Eiropadomes 2026. gada 19. marta secinājumus², jo īpaši to 31. punktu par šķēršļu novēršanu un likvidēšanu četrām brīvībām, lai nodrošinātu konkurētspēju un vienotā tirgus darbību.

¹ 10068/25.

² Šengenas zona kā būtisks vienotā tirgus veicinātājs ir ļoti svarīgs ekonomikas izaugsmes un konkurētspējas virzītājspēks (EUCO 1/26).

3. Padome atgādina Likumdošanas un operatīvās plānošanas stratēģiskās pamatnostādnes brīvības, drošības un tiesiskuma telpā³.
4. Padome augstu vērtē Šengenas izvērtēšanas un uzraudzības mehānismu⁴ kā galveno kvalitātes kontroles mehānismu ES līmenī, kas garantē Šengenas zonas pienācīgu darbību, un neaizsargātības novērtējumu⁵ robežu pārvaldības jomā. Padome uzsver, cik svarīgs ir ziņojums par stāvokli Šengenas zonā, Šengenas barometrs un Šengenas rezultātu pārskats. Ar tiem būtu jānodrošina kopīgs uz datiem un analīzi balstīts visaptverošs novērtējums par Šengenas zonas darbību, kas veidotu pamatu uz gūtajām atziņām balstītas politikas veidošanai. Ar minētajiem rīkiem būtu kodolīgi jāapzina rezultāti un trūkumi, kas rada vislielāko ietekmi visā Šengenas zonā, atbalstot to, ka Padome un tās darba sagatavošanas struktūras nosaka galvenās jomas, kurās jāveic turpmāki pasākumi, tostarp rīkojot diskusijas attiecīgajās darba grupās un pieņemot lēmumus Šengenas padomē. Šajā nolūkā Komisijai, sagatavojot barometru, būtu skaidri jāizceļ konstatēto rezultātu un trūkumu politiskā dimensija, savukārt tā metodika būtu pastāvīgi jāuzlabo. Ziņojums par stāvokli Šengenas zonā un Šengenas barometrs jānosūta Padomei laikus pirms jebkādām diskusijām attiecīgajās darba grupās, lai dotu iespēju precīzi sagatavoties Šengenas padomei.

³ 16343/24.

⁴ Padomes Regula (ES) 2022/922 (2022. gada 9. jūnijs) par tāda izvērtēšanas un uzraudzības mehānisma izveidi un darbību, kura mērķis ir pārbaudīt Šengenas *acquis* piemērošanu, un ar ko atceļ Regulu (ES) Nr. 1053/2013.

⁵ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2019/1896 (2019. gada 13. novembris) par Eiropas Robežu un krasta apsardzi un ar ko atceļ Regulas (ES) Nr. 1052/2013 un (ES) 2016/1624.

5. Šengenas padome uzlaboja Šengenas zonas politisko vadību. Šengenas padomes ziņā ir nodrošināt lielāku saskaņotību starp Šengenas tehniskajiem izvērtējumiem un politisko vadību. Atzīmējot, ka pēdējos gados ir panākts progress Šengenas pārvaldības stiprināšanā, pieejamo ES rīku izmantošana arī turpmāk būtu jānosaka par prioritāti ES un valstu līmenī, vienlaikus lielāks uzsvars būtu jāliek uz strukturētu turpmāko pasākumu procesu ES līmenī, tostarp, rīkojot īpašas diskusijas attiecīgajās Padomes darba sagatavošanas struktūrās, lai apzinātu jomas, kurās nepieciešama turpmāka rīcība. Šajā nolūkā Padome aicina Komisiju saskaņā ar tās esošajām kompetencēm regulāri sniegt pārskatu par turpmākiem pasākumiem, kas veikti, reaģējot uz Šengenas barometrā gūtajiem konstatējumiem.
6. Tāpēc Padome pastiprina savu politisko apņemšanos ar Komisijas un attiecīgo ES aģentūru atbalstu rūpīgi un laicīgi veikt turpmākus pasākumus saistībā ar to ieteikumu īstenošanu, kas izriet no Šengenas izvērtējumiem. Tādējādi Padome varēs uzturēt augstu pārskatatbildības līmeni un veicināt dalībvalstu savstarpējo uzticēšanos.
7. Tāpat Padomei ar Komisijas un attiecīgo ES aģentūru atbalstu būtu jāizmanto visi pieejamie dialoga satvari ES līmenī, lai aktīvi pievērstos un meklētu risinājumus pastāvīgajiem trūkumiem *acquis* piemērošanā.
8. Padome aicina Eiropas Komisiju un attiecīgās ES aģentūras saskaņā ar to attiecīgajām kompetencēm uzlabot situācijas apzināšanos, izmantojot regulārus situācijas attēlus un analītiskus ziņojumus par stāvokli Šengenas zonā. Komisijai būtu jāturpina izstrādāt ziņojumu par stāvokli Šengenas zonā, Šengenas barometru un Šengenas rezultātu pārskatu saskaņā ar iepriekš minēto 4. punktu un ciešā sadarbībā ar ES aģentūrām un dalībvalstīm.
9. Padome aicina arī attiecīgās ES aģentūras turpināt attīstīt savas apmācības spējas saskaņā ar to attiecīgajām kompetencēm un dalībvalstu vajadzībām un cieši sadarboties savā starpā, lai palielinātu sinerģiju, izvairītos no pārklāšanās un ļautu ātri reaģēt uz mainīgajām vajadzībām.

Attiecībā uz Šengenas pārvaldību valstu līmenī:

10. Padome aicina dalībvalstis vēl vairāk veicināt spēcīgu politisko vadību, lai pārraudzītu un koordinētu ar Šengenu saistītas darbības, tostarp Šengenas padomes cikla prioritāšu un darbību īstenošanu.
11. Lai to panāktu, dalībvalstis tiek aicinātas vēl vairāk attīstīt savu integrēto visas valdības pieeju, nodrošinot saskaņotu un koordinētu rīcību visās attiecīgajās politikas jomās, tostarp saistītajās jomās, kas var ietekmēt Šengenu, piemēram, migrācijas jomā, vienlaikus ievērojot pamattiesības, tajā skaitā personas datu aizsardzību.
12. Šo saskaņoto un visaptverošo pieeju, kas aptver visas Šengenas politikas jomas saskaņā ar spēkā esošajiem Šengenas *acquis* noteikumiem, varētu atbalstīt, ieviešot labi funkcionējošus valsts līmeņa kvalitātes pārbaudes pasākumus, ko dalībvalstis organizētu atbilstoši to attiecīgajām konkrētajām vajadzībām un struktūrām.
13. Neskarot sarunas par nākamo daudzgadu finanšu shēmu (DFS), būtu pienācīgi jāņem vērā vajadzība pēc atbilstošiem resursiem Šengenas sistēmas īstenošanai un izstrādei. Tas ir īpaši būtiski, lai nodrošinātu ES un valstu spēju un ārkārtas rīcības plānu efektīvu īstenošanu, ko sekmē pietiekams personāls, spēcīga apmācība, atbilstoša infrastruktūra un aprīkojums, regulāra testēšana un atjauninājumi, ņemot vērā arī ES aģentūru sniegto atbalstu.